

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Středočeský

Inspekční zpráva

Základní škola Sázava, okres Kutná Hora

nám. Voskovce a Wericha 290, 285 06 Sázava

Identifikátor školy: 600 046 427

Termín konání orientační inspekce: 24. - 26. duben 2001

Čj.	035 102/01-5004
Signatura	oc2cu118

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Sázava, okr. Kutná Hora vyučuje 480 žáků ve 20 třídách. Součástí školy, která je zálohovou organizací, je školní družina. Škola vykazuje 10 integrovaných zdravotně postižených žáků. Město Sázava, okres Benešov, vydalo dne 18. 12. 2000 dodatečně zřizovací listinu organizační složky Základní škola Sázava se zřízením na dobu neurčitou. K žádosti o změnu v zařazení školy do sítě škol s udáním okresu Benešov nebylo do doby konání inspekce vydáno rozhodnutí.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Matematika

Koncepčně byla matematika posilována zvýšenou hodinovou dotací v osmém a devátém ročníku (pět hodin v týdnu). Koordinační prací metodických orgánů na obou stupních školy byla zajištěna obsahová návaznost vyučování. Ve zpracovaných tematických plánech učiva pro jednotlivé ročníky zjistila inspekce pouze ojedinělou nepovolenou úpravu – zařazení tematického celku *kruh, kružnice* do plánu pro třetí ročník. Tato nepřesnost se ve školním roce 1999/2000 projevila porušením učebních osnov výukou této látky v obou třetích třídách v 31., 32. a 33. vyučovacím týdnu. Zvýšenými nároky vyučující dále došlo k porušení učebních osnov ve školním roce 1999/2000 ve třídě V. B probíráním *násobení čísla 0,1; 0,01; 0,001 atd.*, ve 40. týdnu, ve školním roce 2000/2001 ve třídě V. A zařazením učiva *trojúhelníková nerovnost* ve 24. vyučovacím týdnu. Z realizovaných volitelných, nepovinných předmětů a zájmových kroužků neměl žádný přímou vazbu na výuku matematiky. Významně se do této oblasti odrazily organizované nadstavbové aktivity školy – účast v *matematické olympiádě*, v soutěžích *Klokánek a Pikomat*. Z dlouhodobého hlediska byl v plánování nedostatek ve vybavení počítačovými výukovými programy pro matematiku, a tedy minimálního využití nadstandardních podmínek ve vybavení školy počítačovou technikou. Vesměs pečlivá byla příprava jednotlivých vyučovacích hodin po stránce obsahové i metodické. Celkově byla v plánování a přípravě výuky pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Personálně je výuka matematiky zabezpečena ve dvou třídách 1. stupně dálkově studujícími učitelkami (prozatím tedy bez odborné a pedagogické způsobilosti), v jedné třídě další učitelkou, která nesplňovala podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, v dalších dvou třídách vyučovala učitelka se způsobilostí pro výuku matematiky na 2. stupni. Všichni vyučující v šestých až devátých třídách splňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Výuka byla vedena na velmi dobré odborné úrovni, probíhala v kmenových třídách s rozdílnou úrovní specifické vybavenosti pro předmět. Škola neměla specializovanou matematickou učebnu, pomůcky učitelé přenášeli (včetně didaktické techniky) mezi patry po schodech. Významným nedostatkem bylo malé softwarové vybavení školy pro výuku matematiky (např. pro výuku cizích jazyků byly počítače mnohonásobně intenzivněji využívány). Novinkou ve vybavení byl prezentovaný interaktivní program *animovaná matematika* pro 2. stupeň školy, v době inspekce teprve probíhalo postupné seznamování a proškolení učitelů v práci s ním. Malé využití didaktické techniky se projevilo v efektivitě některých hodin. Učitelé využívali schválené učebnice, ve třídách je podle potřeby vhodně kombinovali. V uplatňování psychohygienických prvků byly v jednotlivých případech rozdílnosti. Podmínky byly celkově průměrné.

Z metodických postupů bylo četné přímé vyučování s frontálním přístupem, učitelé ale organizovali i další formy a metody (práci s charakterem činnostního učení, prvky problémové

nebo skupinové výuky). Žáci manipulovali s modely těles, měřidly, byli vedeni k induktivním postupům. Velmi cenné byly i metody spočívající v přípravě a prezentaci řešení úloh samotnými žáky (zajímavé úlohy, úlohy z praxe apod.). Žáci byli většinou cíleně vedeni k co nejpřesnější formulaci závěrů, postupů, myšlenkových pochodů. Metodické postupy měly logickou názornost, ve většině případů byly organizovány různé formy úvodního opakování s motivačními účinky. Rozdíly spočívaly v úrovni názornosti a v efektivitě zpětných vazeb, v menší části výuky byla zřetelná práce žáků bez porozumění (příliš abstraktní postupy, nová látka navazující na málo utvrzenou předchozí, kontrola nedokončené práce). Jednotlivé hodiny se lišily v míře efektivity samostatné práce, méně byla organizována vnitřní diferenciací ve třídách, ve většině případů žáci postupovali stejným tempem a při stejné úrovni náročnosti. Naopak častá byla individuální pomoc učitele při samostatné práci. Jen v menší části výuky byla organizována alternativní řešení. Případná skupinová práce postrádala přesnější pravidla (kompetence, komunikační pravidla, prezentace výstupů atd.). Jen v menší části hodin zbyl čas na strukturovaný závěr hodiny s hodnocením, zopakováním, utvrzením učiva s aktivní účastí žáků. V organizování a metodách výuky byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Vazby na praktické využití probírané látky, pozitivní povzbuzování sebedůvěry žáků, průběžné dílčí hodnocení, střídání metod práce a pracovní rysy výuky byly nejčastějšími motivačními vlivy. Podle vývoje v úrovni poznávacích procesů učitelé většinou korigovali další postupy. Případné zkoušení mělo charakter zpětné vazby pro učitele i žáky, uplatňovány byly i sebehodnotící prvky. V hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků. Hodnocení a klasifikace byly dostatečně četné, inspekce zjistila jen ojedinělé nedostatky (chybějící zápisy známek v žákovských knížkách, klasifikace neodpovídající pravidlům). Motivace a hodnocení měly celkově nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Společným znakem všech hodin matematiky byla vstřícná pracovní atmosféra bez stresových momentů. Učitelé ovlivňují pozitivně psychosociální podmínky výuky, učební dialog učitel – žák byl většinou na dobré úrovni. Žáci projevovali kladný vztah k vyučování. Komunikace probíhala podle dohodnutých pravidel, zhruba v polovině případů nebyl kladen dostatečný důraz na správnost mluveného českého jazyka. Interakce a komunikace byly velmi dobré.

Kvalita vzdělávání v předmětu matematika byla celkově průměrná.

Informatika

Volitelný předmět byl zaveden v tomto školním roce pro všechny žáky sedmého ročníku s promyšleným záměrem organizace do devátého ročníku. Výuka informatiky je jedním z nosných prvků koncepce školy, personální situace je v tomto směru omezujícím faktorem. Diskriminační charakter má prezentovaný záměr určení předmětu v příštích letech „především pro budoucí studenty,..“ Časová dotace odpovídala vzdělávacímu programu. Z nepovinných předmětů ve školním roce 2000/2001 nemá žádný vazbu k informatice, nabídku doplňují celkem čtyři počítačové zájmové kroužky. Rozvržení náplně výuky do jednotlivých ročníků je logické, má návaznost a zohledňuje růst znalostí a dovedností žáků. Příprava jednotlivých vyučovacích jednotek (dvouhodin) byla pečlivá, první hodiny byly většinou koncipovány jako prezentace - výklad s ukázkami, druhá hodina potom jako praktická aplikace. Stanovené výukové cíle byly přiměřené aktuálnímu složení výukových skupin. V přípravě a plánování byla výrazná převaha pozitiv.

Personálně byla výuka zabezpečena vyučujícím bez požadované odborné a pedagogické kvalifikace. Pro výuku ale tato skutečnost měla jen dílčí vliv, míra odborné úrovně a osobní angažovanosti tohoto perspektivního pracovníka byla vysoká. Materiální vybavení školy pro tento předmět bylo vysoce nadstandardní (10 výkonných počítačů + ovládací počítač, vše propojeno do sítě, další starší počítače v učebně, datový projektor, radiové připojení na

internet, intranet, bohaté hardwarové vybavení včetně možností využití multimediálních programů, dostupná externí zařízení počítačů...). Rezervy spočívaly v softwarovém vybavení pro výuku dalších předmětů a ve využití stávajících podmínek dalšími učiteli školy. Archaickým dojmem působil v porovnání s celkově vynikajícími prostorovými a materiálními podmínkami způsob instalace promítacího plátna, který má za následek omezené využití bezprašné tabule. Přes dílčí nedostatky byly podmínky pro výuku informatiky vynikající.

Ve struktuře vyučovacích jednotek převládal výše popsáný způsob – členění do dvou rozdílných způsobů práce v první a druhé části dvouhodiny. Nejfrekventovanějším postupem byl výklad s demonstrací. Ve sledu a množství informací byly tak se vzhledem k náročnosti a specifickým podmínkám (nesourodost vyučovacích skupin) dílčí nedostatky. Rezervy byly v aplikaci některých didaktických zásad (přiměřenost, zpětná vazba, jednoznačnost instrukcí). Odborné schopnosti vyučujícího a vynikající materiální podmínky umožňovaly naopak vysokou míru názornosti (dataprojektor), druhé části vyučovacích jednotek měly výhradně činnostní charakter. Velmi cennými byly projektivní prvky, samostatné získávání informací využitím diverzifikovaných technických zdrojů (počítačové encyklopedie, ukázky multimediálních programů, internetová síť). Žáci tak byli vedeni ke schopnosti aplikovat teoretické učivo v praktických činnostech. V organizaci, formách a metodách výuky byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Motivace a hodnocení byly na velmi dobré úrovni. Motivační vlastnosti prostředí, vybavení, probírané látky i přístupu učitele se příznivě odrazily do kvality výuky. Velmi často byly využívány poznatky žáků z počítačové a dalších příbuzných oblastí. Učitel pozitivně posiloval žáky ve schopnostech vyjadřování. Rezervy spočívaly v důslednosti vyhodnocování práce žáků, v některých případech postačovalo vyřešení či odpověď jedním z žáků bez ověření pochopení všemi účastníky vzdělávacího procesu.

Bezbariérová komunikace učitel – žák byla charakteristická pro veškerou výuku. Žáci k ní prokazovali pozitivní vztah. Záporně se v některých případech projevila nepřiměřená strukturace vyučovacích jednotek – jednotvárnost a časově poměrně dlouhé úseky prezentace látky bez aktivního zapojení žáků. V interakci a komunikaci byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Vzdělávání v předmětu informatika bylo velmi dobré.

Český jazyk (1. a 2. stupeň)

Týdenní hodinová dotace odpovídala učebnímu plánu, členění předmětu na jednotlivé části, jazykovou, slohovou a literární a na 1. stupni i čtení a psaní, bylo v souladu s požadavky zvoleného vzdělávacího programu. Při sestavování tematických plánů ve školním roce 1999/2000 a 2000/2001 bylo zařazeno na 2. stupni v osmém ročníku učivo (slovesné třídy a vzory), které vzdělávací program neobsahuje. Na 1. stupni nebyly ve všech případech zapracovány do tematických plánů úpravy a doplňky čj. 25 018/96-22. Ze zápisů v třídních knihách školního roku 1999/2000 vyplynulo následné porušení osnov - ve čtvrtém ročníku bylo zařazeno učivo slovesný způsob, slova jednoznačná, v pátém ročníku druhy číslovek, stupňování adjektiv apod. Příprava na jednotlivé hodiny měla rozdílnou úroveň, některé hodiny výrazně postrádaly zařazení didaktických pomůcek, audiovizuální techniky, informativní literatury, oproti tomu příprava na hodiny slohu byla příkladná. Výuka byla posilována zařazením ambulantního logopedického nácviku a nápravným čtením (ve dvou skupinách) pro žáky se specifickými vývojovými poruchami. Celkově bylo plánování a příprava hodnoceno průměrně se zásadními nedostatky v celoročním plánování učiva.

Výuku českého jazyka 1. stupni kromě tříd I. B, C a III. A zabezpečují učitelé s úplnou

kvalifikací, na 2. stupni kromě jedné třídy šestého ročníku, kde je výuka zajištěna učitelem s kvalifikací pro 1. stupeň, vyučovali odborně i pedagogicky způsobilí učitelé. Materiální podmínky pro výuku českého jazyka jsou nadstandardní (výukové programy, knihovna, audiovizuální technika aj.), avšak ve sledovaných hodinách byly využívány jen sporadicky (pouze jednou zpětný projektor, jednou byla zařazena práce v knihovně, třikrát práce s nástěnnými tabulemi). Ve všech sledovaných hodinách byly dodržovány psychohygienické zásady, a to různými relaxačními prvky, zařazením soutěživých či pro žáky zajímavých úkolů. Byla dodržována zásada přiměřenosti a respektováno individuální tempo práce. Podmínky byly celkově na průměrné úrovni.

Ve vyučování převažoval rutinní styl práce. Jednotlivci pracovali u tabule, ostatní buď sledovali, anebo z tabule opisovali, převažovalo frontální procvičování. Samostatná práce byla zařazována sporadicky, a pokud byla zadána, tak na jednotlivé a krátké úseky úkolu. Téměř nebyly využívány pomůcky. Výrazným pozitivem byla oproti tomu práce s chybou funkčně využitá v hodinách slohu. Ve většině hodin věnovali učitelé individuální péči žákům se specifickými vývojovými poruchami, diferencovali práci, zařazovali kvantitativně a především kvalitativně odlišná cvičení. V některých hodinách prokazovali žáci dobré pracovní návyky, byla zařazována skupinová práce, v hodinách literární výchovy byly využívány žákovské referáty. V organizaci, metodách a formách práce byla pozitiva a negativa zhruba v rovnováze.

Úvodní motivace byla vždy nahrazena seznámením s programem hodiny. I průběžné motivace k jednotlivým úkolům využívali učitelé málo. V hodinách však nechybělo povzbuzování, pochvaly a převažovalo pozitivní hodnocení. Učitelé ve sledovaných hodinách žáky nezkoušeli. Četnost známek v žákovských knížkách je dostatečná, také skladba hodnocených útvarů (testy, prověrky, ústní zkoušení, slohové práce, literární úkoly, samostatná práce aj.) je různorodá. Pozitivní je etické a formativní hodnocení slohových prací. Určité nedostatky byly zaznamenány v závěrech hodin. Většinou chybělo celkové zhodnocení splnění cíle hodiny i práce jednotlivých žáků. Také v účinnosti motivace a kvalitě hodnocení byla pozitivní a negativní zjištění zhruba v rovnováze.

Celková atmosféra všech hodin byla klidná, spíše přátelská, celkově pozitivní. Vztahy mezi učiteli a žáky byly tolerantní, žáci respektovali dohodnutá pravidla. Komunikativní projevy učitelek byly kultivované. Spisovná čeština byla jen v některých hodinách vyžadována i po žácích, zařazením účelných mluvních cvičení. Úroveň komunikativních dovedností žáků byla velmi rozdílná. V hodinách převažovala aktivní pracovní atmosféra. Celkově byla úroveň interakce a komunikace velmi dobrá.

Celkově byla úroveň vzdělávání českého jazyka na 1. i 2. stupni hodnocena průměrně.

Zeměpis

Výuka předmětu probíhala v souladu se vzdělávacím programem. Časově tematické plány ke koordinaci učiva jsou zpracované a jsou funkční. Na vyučování byly připraveny četné pomůcky, byla dobře promyšlena stavba hodin a volba didaktických postupů. Oblast plánování a přípravy vyučování byla velmi dobrá.

Zeměpis vyučují tři učitelé, jedna z nich s pedagogickou a odbornou způsobilostí, dva bez odborné způsobilosti.

Vzdělávání ve sledovaných hodin probíhalo v esteticky podnětných kmenových učebnách. Standardní vybavení nevytváří možnost technicky moderního způsobu vyučování (chybí mj. technika k projekci). Ve všech hospitovaných hodinách byly použity kvalitní moderní mapy, knihy, respektive slovník, časopis a další pomůcky. V jedné hodině byla zařazena projekce starších diapozitivů. Úroveň psychohygienických podmínek byla pozitivně ovlivněna dispozicí

prostoru, způsobem práce a jejím rytmem. Prostor k relaxaci, uvolnění, procvičení nebyl žákům poskytnut. Materiálně technické i psychohygienické podmínky byly velmi dobré.

Sledované hodiny byly velmi dobře připravené. Zvolená organizace, formy a metody práce respektovaly cíle stanovené učebním programem Základní škola. Ve vyučování byly rozvíjeny vědomostní i osobnostní kompetence žáků. Výuka byla charakteristická převážně frontální formou vyučování, ojediněle měli žáci možnost pracovat spolu ve dvojicích. Metodicky byli vedeni nápaditým způsobem k aktivní práci - vyhledávání v atlasu, v textu, samostatnému záznamu do sešitů. Byly uplatněny mezipředmětové vztahy, vlastní zkušenosti a poznatky žáků. Vhodně byla využívána učebnice, názornost, pestrost a účinnost výuky zvýšily uvedené pomůcky. Oblast organizace, forem a metod vzdělávání byla nadprůměrná.

K výuce i v jejím průběhu byli žáci vhodně motivováni obsahem učiva, jeho aktualizací. Ve všech sledovaných hodinách byli průběžně hodnoceni za znalosti, aktivitu a snahu. Dílčím nedostatkem bylo nevyužívání aktuální možnosti klasifikace. Případné zkoušení žáka bylo nestresující a věcné. Úroveň motivace a hodnocení byla velmi dobrá.

Žákům byl poskytnut prostor pro rozvoj jejich komunikačních dovedností. Dokázali samostatně a soustředěně se zájmem pracovat, své názory dobře formulovali. Ve vyučování byla otevřená, vlídná, klidná a přátelská atmosféra. Způsob vyučování neumožnil výrazněji rozvoj dovedností pracovní komunikace mezi žáky. Oblast interakce a komunikace byla nadprůměrná.

Celkově byla výuka zeměpisu velmi dobrá.

Fyzika

Předepsaná časová dotace předmětu byla ve všech ročnících dodržena. Fyzika se učí v šestém, v sedmém a osmém ročníku dvě hodiny a devátém ročníku jednu hodinu týdně. S tímto rozložením počtu vyučovacích hodin bylo počítáno při dlouhodobém plánování, ale v devátém ročníku nebyl stanovený tematický plán realizován v plném rozsahu. Časově tematické plány šestého, sedmého a osmého ročníku vycházejí z učebních osnov vzdělávacího programu, rozložení tematických celků je přizpůsobeno používaným učebnicím. Devátý ročník je převážně věnován opakování a systemizaci učiva. Dvěma tematickým celkům, které zůstaly k probrání (část 6. celku *Elektromagnetické jevy - jaderná energie* a celý 7. celek *Vesmír*) je v časově tematickém plánu učiva věnováno celkem pouze pět vyučovacích hodin v květnu. Podle záznamů v třídní knize loňské IX. A zůstal tematický celek *Vesmír* v této třídě neprobrán, právě tak bylo vynecháno některé předepsané učivo o jaderné energii, čímž byly porušeny osnovy fyziky. Dlouhodobé plánování má proto citelné nedostatky. Aktuální příprava na sledované hodiny byla u jednotlivých vyučujících značně rozdílná, některé zhlédnuté hodiny byly připraveny velmi dobře po všech stránkách, jiné byly připraveny jen po stránce obsahové a promyšlená metodická příprava zcela chyběla. Celkově byla oblast plánování hodnocena jako průměrná.

Personální, materiální a psychohygienické podmínky pro výuku byly celkově hodnoceny stupněm průměrný. Fyziku vyučují tři učitelé, dva s úplnou pedagogickou a odbornou způsobilostí pro výuku tohoto předmětu, jeden nesplňuje podmínku odbornosti. Ve škole je zřízena odborná pracovna fyziky (zároveň slouží k výuce chemie), s níž sousedí kabinet. Vybavení pomůckami je podprůměrné, učební pomůcky nebyly mnoho let udržovány (ve škole chyběl odborník) a potřebují inovaci a doplnění. Přesto úroveň vybavení umožňuje provádět alespoň nejběžnější žákovské pokusy. Ve výuce nebyla dosud využívána výpočetní technika. Schémata elektrických obvodů byla promítána zpětným projektorem. Žáci měli k dispozici schválené učebnice fyziky a fyzikální tabulky. Psychohygienické požadavky na členění

vyučování byly většinou ve sledovaných hodinách respektovány, v některých hodinách bylo pamatováno na střídání forem práce, které žáky v průběhu vyučovací hodiny různě a diferencovaně zatížily. Bylo však zaznamenáno také přetěžování žáků požadavky, které neodpovídaly úrovni jejich znalostí v jiném předmětu (pro převody jednotek času chyběla adekvátní vybavenost žáků matematickými dovednostmi).

Sledované vyučovací hodiny měly smíšený charakter, byly zčásti věnovány opakování a upevňování již probraného učiva a také vyvozování nové látky a procvičování. Byly v nich zastoupeny následující organizační formy: hromadné vyučování (převážně), párové vyučování (ve dvou případech), skupinová práce čtveřic či trojic (ve dvou případech). Při skupinové práci byla využita frontální práce realizovaná formou žákovských pokusů. Byl zařazen také výklad s demonstračními pokusy. Žáci měli jen ve dvou hodinách příležitost osvojovat si fyzikální pojmy, veličiny či zákonitosti nebo opakovat a procvičovat učivo aktivně, samostatně prováděli experimenty a hledali řešení zadaných úkolů. Ve zbývajících zhlédnutých hodinách převládalo sdělování učiva či rutinní procvičování (frontální práce, nejčastěji písemná) nebo opakování učiva v rozhovoru mezi učitelem a žáky (většinou jednosměrně kladené otázky od učitele k žákovi). Při výuce nebyly využívány žádné další pomocné zdroje informací. V organizaci, metodách a formách výuky ve zhlédnutých hodinách byla pozitivní a negativní zjištění zhruba v rovnováze.

Vstupní motivace byla nejčastěji zredukována na pouhé stručné sdělení cíle, v průběhu výuky však motivace nechyběla (motivační výzvy, propojení s praxí). V některých hodinách nebyla rozvíjena dovednost žáků hovořit o fyzikálních jevech přiměřeně odborně. Často byly otázky kladené žákům zaměřeny především na pamětní zvládnutí učiva, jen občas byl kladen důraz také na pochopení vztahů a souvislostí či na aplikování učiva do praktických situací. Převážně se jednalo o uzavřené otázky, které nepodněcovaly všestrannou rozpravu. Žáci ve sledované výuce nedostali příliš příležitostí k sebehodnocení či k hodnocení práce ostatních. Klasifikace provedená učitelem po ústním zkoušení byla před celou třídou zdůvodněna a byla přiměřená výkonu žáků. Hodiny většinou nepostrádaly shrnující a hodnotící závěr. Úroveň motivace a hodnocení žáků byla hodnocena jako průměrná.

Ve sledovaných hodinách se žáci většinou snažili vyhovět požadavkům učitelů, byli ukáznění, většinou aktivní. Částečně se podařilo připravit žákům podmínky pro spolupráci v párech či ve skupinách, žáci většinou dobře kooperovali. Kontraproduktivní byla v některých hodinách přílišná dominance učitele (zejména verbální), která žáky odsouvala do pozadí vyučovacího procesu. Celkově byla úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi učiteli a žáky hodnocena jako průměrná.

Sledovaná výuka fyziky měla průměrnou úroveň, četnost zjištěných kladů a nedostatků byla zhruba vyrovnaná.

Dějepis

Výuka dějepisu probíhala v souladu s učebními dokumenty. Práce vyučujících se řídí časově tematickými plány učiva. Plánování učiva pro celý vzdělávací cyklus vyžaduje změnu časové dotace témat ve prospěch učiva historie druhé poloviny 20. století. Kontrolou třídních knih devátého ročníku školního roku 1999/2000 bylo zjištěno nedodržování učebních osnov, vzdělávání bylo ukončeno tématem historie 60. - 70. let minulého století. Plánování a příprava na jednotlivé hodiny byly nadprůměrné s případnými nedostatky v promyšlenosti organizace, forem a metod vyučování.

Kmenové učebny, v nichž vyučování probíhalo, byly esteticky podnětné. Chybělo jim však technické zařízení k modernějším způsobům vzdělávání. Ke zvýšení názornosti a efektivity

výuky byly použity mapy, atlasy, případně další přinesené pomůcky (knihy). Materiálně technické podmínky vyučování byly průměrné.

Psychohygienické podmínky vyučování pozitivně ovlivnily dispozice učeben, jejich větrání organizace a styl vyučování poloviny sledovaných hodin. Negativní vliv na hodnocení této oblasti měly užívané metody a organizace práce další části hospitované výuky. Celkově měly psychohygienické podmínky vyučování průměrnou úroveň.

Dějepis vyučují tři učitelé s předepsanou způsobilostí.

Polovina sledovaného vzdělávání měla rysy efektivního vyučování s využitím aktivní práce žáků (vyhledávání informací, práce s textem, atlasem, mapou), nápaditým ověřením znalostí. Ve vyučování byly zařazeny mezipředmětové vztahy a aktualizace učiva. Formulace problémovými otázkami podněcovaly žáky k vlastnímu úsudku. Druhá část sledovaných hodin měla tendenci k předávání hotových informací s pasivní účastí žáků ve výuce. V jedné hodině bylo nevhodně vyučováno metodou třicetiminutového výkladu včetně diktátu zápisu. Obecně chybělo zařazení kooperativní formy vyučování. Specifické techniky v práci s integrovanými zdravotně postiženými žáky nebyly použity. Oblast organizace, forem a metod vyučování měla celkově průměrnou úroveň.

Pozitivem vnější motivace byla aktivní rekapitulace předchozího a obsah nového učiva, jeho aktualizace, mezipředmětové vztahy. Část sledovaného vyučování měla motivující pracovní atmosféru. Motivace k činnostem v další části zhlédnuté výuky byla negativně ovlivněna zprostředkujícím pracovním stylem vyučujícího. Vyučující průběžně hodnotili snahu a výsledky práce žáků. Četnost klasifikace v žákovských knížkách je nízká. Oblast motivace a hodnocení byla průměrná.

Otevřené, demokratické klima charakterizovalo vyučování předmětu. V hodinách s rysy vstřícného, aktivního vyučování byly přirozeně rozvíjeny komunikativní dovednosti žáků a byl vytvořen prostor pro jejich názor a úsudek. V některých případech byla důsledkem pracovní a verbální dominance vyučujících nebo jejich netrpělivosti pasivita žáků a jednoslovné, tiché odpovědi. V jednom případě byly zjištěny nedbalé a formálně vedené sešity, které byly mimo zřetel vyučujícího. Interakce a komunikace byly celkově průměrné.

Kvalita výuky dějepisu byla celkově průměrná.

Občanská výchova a rodinná výchova

Výuka občanské výchovy a rodinné výchovy je v sedmém až devátém ročníku oddělena a každému předmětu přísluší časová dotace jedné hodiny. V šestém ročníku je vyučován integrovaný předmět občanská a rodinná výchova, přičemž je dotován dvěma hodinami týdně. Těmto předmětům je tedy věnován dostatečný prostor. Ze zápisů v třídních knihách vyplývá, že učební osnovy zvoleného vzdělávacího programu jsou dodržovány. Časově tematické plány pro tyto předměty mají rozdílnou úroveň u různých učitelů, obecně jsou spíše formální. Plánování a příprava výuky měly průměrnou úroveň.

Občanskou výchovu a rodinnou výchovu vyučuje ve všech ročnících osm učitelů. Pouze jeden z nich má úplnou odbornou i pedagogickou způsobilost pro výuku občanské výchovy (vyučuje 3 hodiny týdně), a jedna učitelka má úplnou odbornou i pedagogickou způsobilost pro výuku rodinné výchovy (vyučuje tři hodiny týdně) dalších pět učitelů má pouze pedagogickou způsobilost a v jedné třídě vyučuje občanskou výchovu učitelka bez odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost se v některých případech projevila i na úrovni sledovaných hodin.

Vyučování obou předmětů tohoto bloku probíhalo ve standardně vybavených kmenových učebnách. Výukové prostory odpovídaly základním psychohygienickým zásadám. Bylo zaznamenáno využití souborů dopravních značek a testů pro dopravní výchovu. Učitelé mají

k dispozici audiovizuální techniku a výpočetní techniku. V žádné ze sledovaných hodin ale tato technika použita nebyla (video, magnetofon, zpětný projektor apod.). Rovněž použití výpočetní techniky nebylo zaznamenáno. Podmínky výuky byly průměrné.

Úroveň sledovaných hodin byla nevyrovnaná. Byly zaznamenány hodiny vynikající a velmi dobré, ale také hodiny slabé. Vyučující v lepších hodinách se snažili zapojit do práce všechny žáky, převažující metodou byl řízený rozhovor, který plynule přecházel do podnětné diskuse. V ostatních hodinách byl dominantní verbální projev učitele. Převážná většina hodin byla vedena frontálně, hodiny byly až na výjimky nevhodně organizovány (nevyhodnocení práce, absence shrnutí v závěru, případně přetažení do přestávky). Ve vynikajících a velmi dobrých hodinách byl dán dostatečný prostor žákům pro vyjádření jejich názorů a postojů k probíraným tématům. V těchto hodinách bylo rovněž zaznamenáno smysluplné a efektivní využití skupinové práce, kdy se jednotliví členové skupin aktivně podíleli na tvorbě výsledku a kdy jednotlivé skupiny prezentovaly svoje názory. Organizace, metody a formy práce byly průměrné.

Motivace byla ve sledovaných hodinách zaznamenána převážně pouze jako vstupní, v některých hodinách chyběla i ta a vyučující se omezili pouze na sdělení cíle hodiny. Přímá klasifikace (zkoušení) nebyla v žádné z hodin zaznamenána. Učitelé v lepších hodinách využívali zejména dílčí kladné verbální hodnocení, které zpravidla následovalo ihned po výkonu. V hodinách slabších chybělo zpravidla hodnocení úplně. Úroveň motivace a hodnocení je hodnocena jako průměrná.

Interakce a komunikace byla celkově průměrná. V hodinách, ve kterých učitelé žáky dostatečně zaujali, motivovali a aktivizovali, nemuseli řešit žádné zásadní kázeňské problémy, pouze v hodinách, kde převažovala frontální práce, měli učitelé problémy s kázní a pozorností žáků.

Celkově je úroveň výuky bloku předmětů občanské výchovy a rodinné výchovy hodnocena jako průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání sledovaných předmětů je charakteristická převažující vyrovnaností pozitivních a negativních hodnocení. Ve všech hodnocených předmětech s výjimkou informatiky a zeměpisu byl zjištěn nadbytek zprostředkující, přímé výuky učitelem s malou aktivitou žáků a důsledky v dalších hodnocených oblastech. Celkově bylo sledované vzdělávání průměrné.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce Základní školy Sázava pro období 1999 - 2003 obsahuje přehled hlavních dlouhodobých cílů rozvoje školy. Základní vize - *snaha o radostnější školu, škola centrum vzdělávání i kultury v obci, kvalitní služby školy se zaměřením na ekologickou výchovu,*

informatiku a tělesnou výchovu - jsou rozpracovány do jednotlivých úkolů. K nim jsou stanoveny prostředky, termíny a odpovědnost. Koncepce je aktivní pracovní materiál, který ředitelka školy se svými poradními orgány průběžně vyhodnocuje a koriguje. Záměry jsou vyhodnocovány ve výroční zprávě. Koncepční oblastí, s níž dosud ředitelka školy plně spokojena není, je mimo jiné modernizace používaných forem a metod vyučování.

Z ideových prvků vytvořené koncepce vychází celoroční plán práce školy. Obsahuje harmonogram úkolů v tomto školním roce. Na něj navazuje celá řada dalších plánů, vyplývajících z organizace a činností školy: plán rozšířeného vedení školy, plán spolupráce základní školy s mateřskou školou, plán exkurzí, plán kontrolní a hospitační činnosti, plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a sociální program školy, který je harmonogramem zvláštních akcí k formování prosociálních postojů žáků.

Operativní plánování je měsíční a týdenní, obsahuje harmonogram včetně konkrétní zodpovědnosti.

Ze zjištění ČŠI je zřejmé, že systém plánování je funkční a pro koordinaci činností a organizace školy významný.

Škola realizuje vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků čj. 25 018/98-22, který je z hlediska učebního cyklu postaven na konstantní hodinové dotaci výuky předmětu v daném ročníku. Do učebního plánu jsou zařazeny nepovinné předměty logopedie, nápravné čtení, zdravotní tělesná výchova a ruský jazyk. Volitelnou nabídku tvoří 7 volitelných předmětů, z nichž nejčastěji zvoleným je informatika (6 skupin s 80 žáky). ČŠI oceňuje velkou nabídku zájmových útvarů organizovaných školou. Využití nadprůměrného počítačového vybavení školy na 1. stupni je minimální (pouze formou zájmové činnosti).

Z negativních zjištění ČŠI v oblasti kvality vzdělávání vyplývá nedodržování učebních osnov v některých vyučovacích předmětech (mj. matematika a český jazyk na 1. stupni), které signalizují, že do programu školy nejsou zapracovány úpravy a doplňky čj. 25 018/98-22.

Tematické plány vyučujících mají různou úroveň. Od rámcových přehledů učiva bez bližšího tematického vymezení, přes plány postavené na struktuře učebnic, až po podrobné, koordinaci učiva s učebními osnovami zabezpečující plány. Vzhledem ke zjištěním ČŠI vyžaduje časová i tematická koordinace vyučování některých předmětů korekci.

Standardní úroveň mají individuální plány pro žáky se specifickou vývojovou poruchou učení a chování.

Rozvoj školy obohacuje celá řada projektů, do nichž se škola zapojila, nebo si je sama vytváří. Na přípravě, realizaci a vyhodnocování se podílejí pedagogičtí pracovníci.

Plánování tvoří ucelený funkční systém. Oblast plánování je nadprůměrná.

Organizování

Ředitelka školy byla jmenována do funkce ředitelkou Školského úřadu Kutná Hora dne 3. června 1998 s účinností od 1. července 1998. Osvědčení ve smyslu zákona č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů, je uloženo v osobních spisech ředitelky na referátu školství Okresního úřadu Benešov. Toto osvědčení nebylo kontrole k dispozici.

Organizační uspořádání školy je funkční. Řídí se dokumentem s názvem *Organizační řád školy*. Součástí tohoto materiálu jsou základní informace o škole, seznam členů rozšířeného vedení školy s přesně stanovenými kompetencemi, dále pak hlavní úkoly metodických orgánů. Součástí řádu je i organizační struktura školy. Ředitelka školy v době konání inspekce

pracovala bez zástupce (nedávná rezignace ze zdravotních důvodů). Širší vedení školy tvoří ředitelka, zástupce ředitelky, výchovná poradkyně, vedoucí vychovatelka školní družiny, a metodici z obou stupňů školy. Schůzky jsou pravidelně jedenkrát měsíčně, o jednání je pořizován zápis, který je zveřejněn ve sborovně školy. Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy.

Dokumentace školy upravující výchovně-vzdělávací činnosti je vedena a byly v ní shledány pouze dílčí nedostatky. Např. v katalogových listech není uvedeno číslo metodického pokynu ke klasifikaci jednou známkou v prvním ročníku a vzdělávací program, podle kterého se žák v aktuálním školním roce vzdělává. V třídních výkazech někdy chybí datování údajů. V případě přestupu žáka z jiné školy nebyl založen nový katalogový list. V rozporu s vyhláškou č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů, nebyla žádná z přestávek dopoledního vyučování dvacetiminutová.

Veškerou personální a mzdovou agendu školy vedl do 31. prosince 2000 Školský úřad Kutná Hora a od 1. ledna 2001 referát školství Okresního úřadu Benešov. Ředitelka školy vede navíc pečlivě osobní spisy všech pedagogických i ostatních zaměstnanců pracujících v ZŠ Sázava formou samostatných desek každého pracovníka. Jsou zde založeny doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání, osobní dotazník, pracovní smlouva, pracovní náplň, doklady o dalším vzdělání pedagogických pracovníků apod.

Škola není samostatná účetní jednotka. Veškeré účetní operace provádí zřizovatel - MěÚ Sázava a referát školství Okresního úřadu Benešov na základě podkladů předaných ředitelkou školy. Do konce kalendářního roku 2000 vedl účetnictví týkající se prostředků přidělených ze státního rozpočtu Školský úřad Kutná Hora. Škola si vede přehled čerpání dotací, k operativním výdajům má dvě provozní zálohy. Pro základní školu je stanoven limit ve výši 5000,- Kč a pro školní družinu ve výši 1000,- Kč. Provozní zálohy jsou dle potřeby městskému úřadu vyúčtovány a městským úřadem zpětně doplňovány.

Pro 2. a 3. ročník byl organizován plavecký výcvik. Na hrazení nákladů za lekci se podílela škola úhradou mzdových nákladů pedagogických pracovníků včetně povinných odvodů a nákladů na zakoupení pomůcek pro výuku plavání. Z prostředků městského úřadu byly hrazeny provozní náklady a dopravu platí rodiče. Plavecký výcvik za školní rok 1999/2000 byl školou řádně vyúčtován. Veškeré vyúčtování lyžařského výcvikového zájezdu provádí Městský úřad Benešov. Náklady na instruktory hradil referát školství z rozpočtu školy.

Žákům 1. ročníku byly poskytnuty základní školní potřeby ve výši 200,- Kč. O předání těchto školních potřeb je školou veden přehled.

Pro FKSP byl školou stanoven rozpočet a zpracovány zásady pro jeho čerpání. Do konce roku 2000 měla škola zřízen pro potřeby FKSP účet u České spořitelny, na který byly školským úřadem zasílány zálohy. Škola zasílala měsíční vyúčtování záloh školskému úřadu. Na konci roku 2000 byl účet zrušen. Od ledna 2001 má škola soustředěny finanční prostředky FKSP na účtu u referátu školství Okresního úřadu Benešov.

Poradní orgány ředitele školy tvoří zejména pedagogická rada, osm předmětových komisí na 2. stupni, metodik pro 1. stupeň a dva metodici pro výchovy na 1. stupni. Pro každý ročník na 1. stupni je stanoven tzv. ročníkový učitel, který je garantem metodické činnosti pro tento ročník. V práci předmětových komisí a metodiků na 1. stupni byly shledány rezervy zejména v oblasti plánování vzhledem k plnění učebních osnov. Pedagogická rada se pravidelně schází, o jejím jednání jsou vedeny vypovídající zápisy, které obsahují všechny důležité informace.

Vnější a vnitřní informační systém je funkční. K žákům školy se informace dostávají prostřednictvím třídních učitelů, různých nástěnek, školního rozhlasu. Ve škole pracuje tzv. *Žákovská samospráva* (parlament), jejíž kompetence a náplň činnosti jsou stanoveny zvláštním

dokumentem.

Učitelé a zaměstnanci školy jsou informováni osobním kontaktem, každý učitel má za povinnost denně sledovat aktualizovanou nástěnku ve sborovně (zastupování apod.). Kromě pedagogické rady jsou informace zaměstnancům předávány také na pravidelných provozních poradách (podle aktuální situace).

Směrem k rodičům je škola otevřena spoluprací. Rodiče jsou sdruženi v neregistrovaném Sdružení rodičů dětí a přátel školy. Rada školy ustavena není.

K prezentaci školy na veřejnosti ředitelství využívá regionální tisk (Kutnohorský deník, Sázavské listy) a také internetové stránky města Sázava (sazava.rpnet.cz) a vlastní internetové stránky školy (home.worldonline.cz/~cz253358/index.html) apod. Žáci školy vystupují při různých příležitostech na veřejnosti s různými kulturními programy, škola pořádá pravidelné výstavy, akademie a vystoupení v místním koncertním sále. Škola vydává jedenkrát ročně informační bulletin s názvem *Zpravodaj* a podle potřeby (přibližně jednou za dva až tři měsíce) tzv. *Informační list* s aktuálními organizačními informacemi pro rodiče a veřejnost. Ředitelka školy zřídila k 27. září 1999 tzv. *Tiskové středisko*, jehož členy jsou někteří učitelé školy a vybraní žáci ze tříd 2. stupně. Toto středisko se soustřeďuje na vnější prezentaci školy (příprava článků do regionálního tisku, plakáty, pozvánky na různé akce apod.)

Výroční zpráva je zpracována v souladu s příslušnými právními předpisy. Obsahuje všechny předepsané složky a navíc je její součástí podrobné hodnocení práce školy za uplynulý školní rok, čímž zpráva plní také významnou autoevaluační funkci.

Rozhodnutí ředitele školy o odkladu školní docházky jsou vydávána v souladu s platnými předpisy. Součástí spisu jsou i žádosti rodičů a vyjádření kompetentních odborníků (psychologická poradna, lékař apod.).

Ochrana osobních dat je zajištěna. Katalogové listy jsou uloženy u třídních učitelů, evidence žáků a zaměstnanců školy je vedena i pomocí počítačového programu.

Protokoly o opravných zkouškách jsou vedeny na příslušných formulářích a mají všechny náležitosti. Pololetní vysvědčení jsou vyplněna v souladu s Informací MŠMT ČR k vyplňování vysvědčení na základních školách č. j.: 28 690/2000-22 z 11. října 2000.

Vnitřní řád je zpracován v souladu s platnými právními předpisy, které stanovují jeho obsah. Chybí přesnější zapracování prvků výchovy k prevenci xenofobie a rasismu podle Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j.: 14 514/2000-51. Inovované znění *Vnitřního řádu* bylo projednáno na pedagogické radě dne 24. ledna 2001.

V souvislosti s blížícím se 40. výročím založení školy a s připravovaným otevřením nově budovaného pavilonu školy (tělocvična a další zázemí) má škola zpracován projekt Naše škola. Škola má velmi dobře vybavenou počítačovou učebnu (hardware), nedostatkem ale je nevyhovující vybavení školy výukovými programy (zejména chybí vhodný software pro práci s žáky s vývojovými poruchami učení a vhodné programy pro jednotlivé předměty). Učitelé naproti tomu mají k dispozici tzv. „asistenční službu“, kdy je jim ku pomoci pracovník v počítačové pracovně.

Výuka matematiky je posílena v osmé a deváté třídě pětihodinovou týdenní dotací. Organizačním nedostatkem je situace ve čtvrtých třídách, kde vyučuje šest učitelů.

Celkově je organizování funkční ve všech svých složkách a jeho úroveň je nadprůměrná.

Vedení a motivování pracovníků

Celkovou atmosféru ve škole výrazně ovlivňuje svými osobnostními dispozicemi ředitelka.

Upřednostňuje demokratický styl řízení, své cílevědomé koncepční záměry spolupracovníkům předkládá, nebo s nimi na nich spolupracuje, dohodnuté závěry a jejich plnění vyhodnocuje. Vytvořila odpovídající podmínky pro další vzdělávání i seberealizaci aktivit pracovníků - v současné době dálkově studují čtyři učitelé, další dva podali přihlášky ke studiu. V letošním školním roce se všichni učitelé vzdělávají v uživatelské schopnosti práce s počítačem, učitelé zvláště 1. stupně navštěvovali kurzy zaměřené na práci s žáky se specifickými vývojovými poruchami. Ředitelka studuje školský management. Učitelé využívají průběžně a dostatečně nabídky Pedagogického centra v Praze a Pedagogického střediska v Kutné Hoře. Odborných seminářů se zúčastňují také vychovatelky školní družiny. K dobrému pracovnímu zázemí přispívá také knihovna, samostatná učebna s počítačem, televizí, videem, informativní, odbornou i žákovskou literaturou a časopisy. Učitelům byl umožněn přístup k internetu a mohou také využívat odbornou pracovní výpočetní techniku. Všichni učitelé byli proškoleni v práci s počítačem, avšak ne všichni svých získaných znalostí plně využívají. Schopnost uživatelsky pracovat s počítači si mohou učitelé prohlubovat v stanovených konzultačních hodinách s odborným pracovníkem, vyučujícím informatiky. Vzdělávání pracovníků (bez další specifikace) bylo zařazeno do kritérií pro poskytování osobního hodnocení.

Odbornost pedagogických pracovníků je ve škole funkčně využívána v rámci možností. V průběhu školního roku odešli ze zdravotních i rodinných důvodů ze školy tři pracovníci, zástupkyně odstoupila ze své funkce, a to vše způsobilo ředitelce určité problémy. Výuku pomáhají zajišťovat učitelé – důchodci. Ředitelka školy vytvořila systém pomoci začínajícím a nekvalifikovaným učitelům jmenováním uvádějících učitelů a dále učitelů - garantů 1. a 2. stupně. Pozitivním jevem jsou vzájemné hospitace učitelů. Z hospitačních zápisů ředitelky školy vyplynulo, že umí pojmenovat klady a zápory jednotlivých hodin, umí metodicky vést ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího práce učitelů. V hodnocení společně provedených hospitací za přítomnosti ČŠI převládala věcnost se schopností přesně vymezit pozitivní a negativní zjištění z vyučování, která učitelé akceptovali se sebereflexí. Závěry se shodovaly s hodnocením ČŠI.

Ředitelka školy stanovila kritéria pro nadtarifní složky platu, v nich si postupně propracovala priority a příslušné bodové hodnocení. Stanovená kritéria byla dle podmínek aktualizována, s jejich zněním i s dodatečnými změnami a doplňky byli všichni pracovníci prokazatelně seznámeni. Kritéria mají motivační charakter, kvalitní pracovní výsledky ve výchovně vzdělávacím procesu, využívání moderních metod a forem práce a výchovné působení na žáky zaujímají dominantní pořadí. Výše osobního ohodnocení byla v dostatečné míře diverzifikována. Ředitelka školy uplatňuje své koncepční záměry funkčně, operativně se zaměřuje především na vlastní vedení učitelů, při jednání využívá přirozené autority. Určité nedostatky se projevíly v metodickém vedení (nikoli odborném) začínajícího učitele (nebyl např. začleněn do činnosti žádné předmětové komise či metodického orgánu školy).

Ředitelka ovlivňuje pozitivně svou osobností, demokratickým, partnerským stylem řízení pracovníky školy. Systematicky propracované koncepční řízení však negativně ovlivňují některé objektivní (zejména personální) faktory, které znesnadňují vývoj školy k vyšší kvalitě vzdělávání. Ve škole jsou vytvořeny velmi dobré podmínky pro další vzdělávání pracovníků, pro uplatnění jejich tvořivosti a iniciativy. V kvalitě motivace a vedení pracovníků převažovala pozitivní zjištění.

Kontrolní mechanismy

Realizovaný kontrolní systém je plánovitý a postihuje celou organizační strukturu školy. Kontroly se řídí mimo jiné ředitelkou školy zpracovaným *plánem kontrolní a hospitační činnosti na školní rok 2000/2001, metodickým pokynem pro vedoucí pracovníky pro*

vykonávání hospitací a plánem hospitací pro školní rok. Tyto dokumenty obsahují i úvodní analytickou část obsahující poznatky z minulých let – hlavní klady a nedostatky. Z nich vyplývá zaměření kontrol a priority, které se v různých částech školního roku mění.

O objektivizujícím charakteru kontrolního systému svědčí identická nebo velmi podobná zjištění, ke kterým došel inspekční tým ČŠI. Vedení školy uskutečňuje i porovnávání výsledků vzdělávací práce pomocí programu KALIBRO, zadává pravidelně také vlastní srovnávací prověrky. Výsledky kontrolní činnosti jsou doložitelně projednávány s jednotlivými pracovníky, nejučinnější formou je projednávání s metodickými orgány školy. V jejich práci je společně s vedením školy uskutečňována také sebeevaluace. Nedostatkem byla formální kontrola plnění učebních osnov, která vedla k několika porušením.

Hospitační činnost byla dostatečně četná, i do této oblasti se však promítá v době inspekce neúplné vedení školy (není jmenován zástupce ředitelky školy). V rozložení hospitací do jednotlivých předmětů a u konkrétních vyučujících byly ve školním roce 1999/2000 dílčí nedostatky.

Podle ročního plánu jsou kontrolovány další činnosti a součásti školy (hospodaření, provoz a práce provozních pracovníků, práce školní družiny, práce třídních učitelů, výchovného poradce, realizace preventivního protidrogového programu...), prováděny předepsané revize, kontrolována povinná a další školní dokumentace.

Poslední provedené kontroly a revize jinými orgány proběhly bez zjištění závažnějších nedostatků a závad. Ředitelka školy vede evidenci jednání s rodiči, dosud neřešila žádnou oficiální stížnost. Problematika prevence sociálně patologických jevů je průběžně sledována, škola je aktivní v diagnostické činnosti v této oblasti.

Kontrolní činnost vedení školy je plánovitá, zaměřená, postihuje celou organizační strukturu školy, výsledky jsou analyzovány a doložitelné jsou zpětné vazby. V účinnosti systému zjistila ČŠI jen dílčí nedostatky. Kontrolní mechanismy jsou velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Rozsah, účelnost a funkčnost plánování a informačních systémů, systém, účinnost a funkčnost organizačního uspořádání školy, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků i kontrolní mechanismy mají velmi dobrou úroveň. Celkově je kvalita řízení nadprůměrná.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

Hodnocení čerpání NIV, ONIV

Kontrola čerpání prostředků ze státního rozpočtu byla zaměřena na kalendářní rok 2000. Ke kontrole byl předložen schválený rozpočet pro rok 2000.

Schválené ukazatele NIV a ONIV roku 2000 (v Kč):

Složka	Výkony	Složka platu:		Odvody	OPPP	ONIV *
		nároková	nenároková			
ZŠ	477	4.195.090,--	777.930,--	1.863.180,--	66.160,--	194.800,--
ŠD	75	254.410,--	44.520,--	110.600,--	---	530,--
Celkem	x	4.449.500,--	822.450,--	1.973.780,--	66.160,--	195.330,--

* Částka 194.800,- Kč zahrnuje navýšení rozpočtu ONIV o 4.000,- Kč na integrované žáky. Skutečná výše čerpání těchto prostředků byla 3.017,- Kč. Tato částka byla v souladu s jejím určením použita výhradně k nákupu učebnic a učebních pomůcek pro integrované žáky. Vzhledem k tomu, že Školský úřad Kutná Hora, který vedl škole do konce kalendářního roku 2000 veškerou účetní agendu týkající se prostředků přidělených ze státního rozpočtu, neposkytl škole průběžné ani závěrečné čerpání dotace v roce 2000, byly kontroly předloženy pouze vnitřní materiály školy, v nichž si ředitelka pro potřebu řízení evidovala výdaje spojené s dotací od ŠÚ. Kontrolou těchto dokumentů včetně kopií přijatých faktur bylo zjištěno, že přidělené státní prostředky na ONIV byly čerpány k nákupu učebnic, učebních pomůcek včetně pomůcek pro integrované žáky, ochranných pomůcek, k financování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, plavání a k úhradě cestovného, poštovného a balného k fakturám. Finanční prostředky určené na ONIV byly použity ke stanoveným účelům. Konkrétní částku čerpání rozpočtu NIV a ONIV nelze zhodnotit, protože škola nemá k dispozici závěrečné vyúčtování dotace od ŠÚ Kutná Hora.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu

Kontrolou čerpání prostředků státního rozpočtu přidělených škole na rok 2000 nebylo zjištěno porušení obecně závazných právních předpisů. Dotace byla čerpána k účelu, pro který byla přidělena.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství

Oblast je zajišťována učitelkou, která splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku ve třídách 2. stupně základní školy, ale dosud neabsolvovala specializační studium výchovného poradenství. V letošním školním roce zahájila toto studium na Filosofické fakultě UK Praha. Aktuální odborné informace získávala dříve zejména účastí na různých metodických akcích (akce pořádané Pedagogicko-psychologickou poradnou Kutná Hora před změnou okresní příslušnosti školy navštěvovala pravidelně), nyní při zahájení studiu či samostudiem odborné literatury. V předepsaném rozsahu jí byla ředitelkou školy upravena míra vyučovací povinnosti. Pro styk s veřejností stanovila pravidelné úřední hodiny. Veškeré potřebné informace o službách výchovného poradenství a systému poradenských služeb v regionu jsou uvedeny na nástěnce, k níž mají volný přístup žáci i jejich rodiče.

Činnost výchovné poradkyně (dále jen VP) se řídí plány práce (*Koncepce práce výchovného poradce v ZŠ Sázava, Plán akcí výchovného poradenství a Sociální program školy* = součástí ročního plánu práce školy) a je směřována do všech oblastí, které jsou určeny vyhláškou MŠ ČSR č. 130/1980 Sb., o výchovném poradenství. Je však aktualizována vzhledem k současným úkolům výchovného poradenství a přesahuje vyhláškou předepsaný rozsah. VP zajišťuje vyšetření žáků, kteří vyžadují zvláštní pozornost školy, a návrhy odborných pracovišť pro práci s nimi. Spolupracuje s ostatními orgány a institucemi, které se podílejí na výchově žáků, nejčastěji s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP Benešov, PPP Vlašim), s oddělením péče o dítě okresního úřadu, s úřadem práce. Získala také první zkušenost ze spolupráce se Střediskem výchovné péče v Kolíně. Spolupracuje s ředitelkou školy při řešení problémů mezi školou a rodinou, poskytuje či zajišťuje individuální i skupinovou poradenskou a informační službu - rozhovory, konzultace, besedy (zejména 8. a 9. ročník).

VP zároveň vykonává činnosti, které jsou spojeny s její další funkcí protidrogové koordinátorky. Škola má zpracován *Minimální protidrogový program* a již zmíněný *Sociální program*, v nichž jsou zapracována zejména preventivní opatření související s předcházením a řešením problémů spojených s šikanou, vandalismem, násilností ve škole či s problematikou různých závislostí a ostatních sociálně patologických jevů.

VP organizačně zajišťuje podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vývojovými poruchami učení (dále jen SVPU). Na počátku školního roku měla škola deset integrovaných žáků, u nichž byl zjištěn stupeň specifické vývojové poruchy natolik závažný, že by je opravňoval navštěvovat speciální základní školu. Odborné posudky uvádějí druh a stupeň postižení, stanoví dobu platnosti, určují odborného pracovníka - konzultanta, obsahují doporučení pro další práci. V současné době však třem integrovaným žákům skončila platnost posudku odborného pracoviště k integraci, nebo jim bylo vydáno doporučení nové, ale zákonní zástupci již o integraci nepožádali. Přesto zůstali i tito žáci žáky školy a je jim poskytována péče ve výuce i mimo ni, pokud se škola s rodiči na doplňkové nápravné péči dohodla. Pro všech deset žáků byly na počátku školního roku vypracovány individuální vzdělávací plány a jsou vyhodnocovány (alespoň jednou za pololetí). Rodiče žáků byli s těmito plány prokazatelně seznámeni. V současné době škola nemá na integrované žáky navýšené finanční prostředky.

VP soustřeďuje odborné zprávy a informace o všech žácích v poradenské péči. Originály závěrů odborných pracovišť jsou uloženy u ředitelky školy, kopie dostávají mimo VP i třídní učitelé. Je zajišťována ochrana těchto informací tak, aby nedocházelo k jejich zneužití. Při rozhovoru s VP bylo patrné, že velmi dobře zná problémy žáků, které vede v evidenci. Navrhovaná a realizovaná opatření či výsledky individuálních či skupinových jednání VP s různými partnery lze v závažných případech doložit písemnými záznamy.

Úroveň služeb výchovného poradenství je velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 35/ZS/98
- koncepce školy
- Plán pro školní rok 2000/2001
- Plán kontrolní a hospitační činnosti na šk. rok 2000/2001
- Plán dalšího vzdělávání učitelů na rok 2000 a 2001
- Plán rozšířeného vedení školy
- Plán spolupráce základní školy s mateřskou školou
- Plán exkurzí
- Sociální program školy
- měsíční a týdenní plány
- časově tematické plány učiva
- individuální vzdělávací plány integrovaných zdravotně postižených žáků
- přehled nepovinných a volitelných předmětů a zájmových útvarů
- protokoly o opravných zkouškách
- dokumentace projektů

- Výroční zpráva za školní rok 1999/2000
- Vnitřní řád školy
- Organizační řád školy
- Vnitřní klasifikační řád a metodický pokyn
- řády odborných pracoven
- Spisový řád (archivní a skartační)
- rozhodnutí ředitelky školy o odkladu školní docházky
- zápisy předmětových komisí a metodického sdružení
- Statut žákovské samosprávy
- zápisy z pedagogických rad
- třídní knihy školního roku 1999/2000
- třídní knihy školního roku 2000/2001
- katalogové listy a třídní výkazy
- rozvrh hodin
- kritéria pro hodnocení pracovníků
- Koncepce práce výchovného poradce v ZŠ Sázava, Plán akcí výchovného poradenství a Minimální protidrogový program
- metodický pokyn pro vedoucí pracovníky pro vykonávání hospitací (z 1. září 1998),
- evidence hospitací,
- kniha návštěv (počítačová pracovna),
- hospitační záznamy vedení školy ze školních let 1999/2000 a 2000/2001,
- přehledy výsledků testů KALIBRO (roky 1997-2001),
- seznam volitelných předmětů pro žáky 2. st. (7.-9. ročník) pro školní rok 2000/2001,
- Závazné ukazatele rozpočtu NIV - schválený rozpočet 2000 pro základní školu
- Závazné ukazatele rozpočtu NIV - schválený rozpočet 2000 pro školní družinu
- Výkaz o základní škole V 3-01 k 30. 9. 1999
- Výkaz o základní škole V 3-01 k 30. 9. 2000
- Zřizovací listina organizační složky ZŠ Sázava
- jmenovací dekret ředitelky školy
- kopie účetních dokladů - přijaté faktury za učebnice a učební pomůcky za rok 2000
- vnitřní evidence ředitelky školy o výdajích prostředků přidělených ze státního rozpočtu
- Rozpočet a zásady pro použití prostředků z FKSP na kalendářní rok 2000
- podkladová inspekční dokumentace

ZÁVĚR

Podmínky vzdělávání:

Výuka na obou stupních probíhá v estetickém a podnětném prostředí, kmenové učebny, zejména na 2. stupni vyžadují didaktické zkvalitnění. Materiální podmínky jsou hodnoceny

jako průměrné. Personální podmínky jsou ovlivněny situací, která v letošním roce nastala odchodem pedagogických pracovníků. Psychohygienické podmínky vyučování byly průměrné. Celkově jsou podmínky výuky průměrné.

Průběh vzdělávání:

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech je průměrná. V výuce předmětů byly pozitivně hodnoceny vyučovací hodiny, které aktivizovaly žáky a rozvíjely způsobilosti stanovené vzdělávacím programem. Stejný podíl však zaujímaly hodiny se zprostředkující výukou, v níž dominovali pracovní i verbálně učitelé.

Řízení školy:

Všechny sledované oblasti řízení školy jsou velmi kvalitní, tvoří ucelený systém, který vytváří předpoklad pro zvyšování kvality školy. Zjištěné dílčí nedostatky převážně souvisejí s personálními změnami v tomto školním roce. Řízení školy je celkově nadprůměrné.

Celkově je škola hodnocena stupněm velmi dobrý.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Miroslav Hanzelka
Členové týmu	Mgr. Eva Grušová
	Mgr. Zdeňka Fadrná
	Mgr. Karel Kumstýř
	Mgr. Pavel Skokan
	Ing. Dana Drlíková
	Jana Muzikářová

V Praze dne 24. května 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 31. 5. 2001

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Blanka Kubíčková

.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): RŠ Benešov	28. 6. 2001	035 129/01-5004
Zřizovatel: Město Sázava	28. 6. 2001	035 130/01-5004

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	--